

Posudek na bakalářskou práci

Ivany Petlachové

Některé z definic partnerství mezi mužem a ženou - očima české společnosti

Tuto práci lze chápat jako hlubinou kvalitativní sondu doplňující různé kvantitativní výzkumy zjišťující míru uznávání rovnosti mezi pohlavími v české společnosti, které však neumožňují nahlédnout, jak respondenti pojmům vztahujícím se ke kategorii rovnosti vlastně rozumí. Autorka tak činí s tím, že si jako centrální pojem zvolila pojem „partnerství“, jenž má své soukromé i veřejné konotace. Snaží se zcela v souladu s přístupem interpretativní sociologie zjistit, jak muži i ženy jako jednotlivci sami definují tento a jemu příbuzné pojmy. Téma je proto badatelsky relevantní a společensky důležité zejména v tom smyslu, že je příležitostí zachytit aktuální posuny individuální interpretace sociálních vztahů, v tomto případě zejména genderových.

Teoretická část je velmi krátká (6 stran). Celkově lze ovšem pozorovat, že autorka nerada „plýtvá slovy“ – viz např. velmi stručný Úvod, v němž je přesto řečeno podstatné. I v teoretické části nám rovnou předkládá jakýsi katalog různých konceptů partnerství, které lze ve svém celku pravděpodobně považovat za dost reprezentativní škálu. Naprosto však chybí autorčin komentář, srovnávání, kritické porovnání, tj. řešení otázky slučitelnosti či neslučitelnosti konceptů a konečně i informace o tom, jak bude s těmito koncepty pracovat sama autorka. Jednu z mála předem formulovaných hypotéz tak nacházíme až v části popisující metodologii výzkumu. Autorka paradoxně prokazuje velmi dobré vlohy pro teoretické myšlení až v analytické části, v komentářích ke kategoriím, jež abstrahovala z analýzy rozhovorů.

Těžištěm práce, jak autorka sama uvádí, je empirický výzkum. Metodologické otázky jsou velmi dobře ošetřeny, výzkumný proces včetně výběru vzorku, průběhu a charakteru rozhovorů apod. je dobře popsán, neopomíjí i etické otázky svého výzkumu. Autorka zde zmiňuje i časovou náročnost analýz – jako vedoucí práce mohu dosvědčit její nadstandardně zodpovědný přístup k analýze dat.

Výsledky analýzy jsou velmi kvalitní, svědčí o intenzivní a tvůrčí analytické i interpretační myšlenkové práci, autorka se nespokojí s tzv. „face value“, explicitním označením věcí, ale snaží se dobrat hlubších a skrytějších sémantických obsahů, prokazuje mj. cit pro lexikální analýzu. O analytické poctivosti svědčí např., že nenechá ležet ladem ani slovo „symptom“ a poučí se u lingvistů, zamýšlí se nad tím, proč ho respondent použil. Autorka také citlivě rozebírá rozpory ve výrocih jednoho a téhož respondenta či respondenty a hledá jejich příčiny. Autorka také vykazuje pozoruhodnou kázeň co se týče rozlišování toho, kde může svou interpretaci podepřít, kde může jen spekulovat a kde si výpovědi jednoduše neumí vysvětlit. Pozornost, s jakou rozhovory čte, potvrzuje její tvrzení, že je „zná nazpaměť“ – tak by tomu u metody zakotvené teorie také mělo být. Komentáře ke kategoriím je radost číst – v interpretacích se autorka náležitě vrací k teoretickým konceptům, aby nakonec dospěla k závěru, že škála subjektivních definic partnerství je „bohatší a různorodější“ než ty, jež našla v literatuře. Skutečně je třeba ocenit především samu „zakotveně“ získanou sadu axiálních kategorií, které podávají neobyčejně plastický obraz „krajiny“ subjektivních definic sledovaných pojmů. Cenná je také reflexe celého posunu výzkumu: autorka zjišťuje, že její respondenti vlastně na její ústřední pojem „rovnocenné partnerství“ „neslyší“ a zamýšlí se nad příčinami. Všimá si např. posunu, kdy respondenti místo slova „rovnoprávnost“ používají

většinou spojení „TA rovnoprávnost“. Velmi dobrá jsou také autorčina shrnutí hlavních znaků každé kategorie na konci příslušné podkapitoly. Je jen třeba litovat, že tato shrnutí znovu nevyužila v závěrech – svůj analytický výkon tak dost „neprodala“.

Nebývá také běžné, aby studující v rámci bakalářské práce dospěli k centrální kategorii – respondentů myslím adekvátně celé analýze vidí jako centrální představu „pozdvolné a neviditelné změny“. Škoda, že nedotáhla tento výborně vyhmátnutý moment až k nástinu vlastní „zakotvené teorie“, byla k němu velmi blízko.

Při hodnocení této práce jsem v rozporuplné situaci. Autorka jednoznačně prokázala mimořádnou vnímavost a přemýšlivost při vlastní analytické práci. Zároveň ale vykazovala nedostatečnou dovednost tyto své schopnosti prodat, povýšit text ve formě sevřené syntetické výpovědi a výrazně formulovaných vlastních zjištění. Ke všemu tomu měla jen krůček. Přesto považuji její práci za fascinující a ne zcela běžný vhled do genderových vztahů v naší společnosti, lišící se od dnes již často poměrně rutinního zkoumání genderových stereotypů.

Klady práce podle mne převažují, i když nedostatky nelze pominout. Proto práci hodnotím jako nejlepší dvojku a navrhuji 38 bodů.

V Praze 18.10.2007

PhDr. Hana Havelková, PhD.
Vedoucí bakalářské práce